

ІННОВАЦІЙНИЙ АДАПТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ І СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ХЛІБОПЕКАРСЬКІЙ ГАЛУЗІ: СУБ'ЄКТИ ТА МЕХАНІЗМИ НЕСТАНДАРТНИХ РІШЕНЬ

Шешлюк Олексій Сергійович

аспірант,

Київський національний університет харчових технологій

Хлібопекарська галузь є однією з базових складових харчової промисловості, що забезпечує продовольчу безпеку держави. В сучасних умовах нестабільності ринку, зростання вартості енергоносіїв, коливань цін на зерно та змін споживчих уподобань, традиційні моделі управління втрачають ефективність. Саме тому підприємства переходять до інноваційного адаптивного менеджменту.

Інноваційний адаптивний менеджмент – це система управління, що базується на швидкому реагуванні підприємства на зовнішні та внутрішні зміни через впровадження інновацій, цифрових технологій та гнучких управлінських рішень. Його головна мета – забезпечення стабільності виробництва та конкурентоспроможності в умовах невизначеності [1, с. 68].

У процесі реалізації інноваційного адаптивного менеджменту в хлібопекарській галузі задіяна система взаємопов'язаних суб'єктів, кожен з яких виконує специфічну роль у формуванні та реалізації управлінських рішень. Внутрішні суб'єкти представлені власниками підприємств, управлінським персоналом, виробничими керівниками, технологами, фахівцями з якості, а також маркетинговими та логістичними службами. Саме вони безпосередньо відповідають за організацію виробничого процесу, впровадження інновацій та забезпечення ефективності діяльності підприємства.

Зовнішні суб'єкти включають постачальників сировини, державні регуляторні органи, контролюючі інституції у сфері безпечності харчових продуктів, споживачів, місцеві громади та галузеві об'єднання. Їх вплив проявляється через формування нормативного середовища, регулювання ринку, забезпечення якості продукції та формування попиту. Взаємодія між внутрішніми та зовнішніми суб'єктами створює основу для формування адаптивної системи управління, яка здатна реагувати на зміни та впроваджувати нестандартні рішення.

Механізми реалізації інноваційного адаптивного менеджменту в хлібопекарській галузі базуються на використанні сучасних технологій управління та виробництва, що дозволяють підприємствам швидко адаптуватися до змін ринкового середовища. Одним із ключових

напрямів є цифровізація управлінських процесів, зокрема впровадження ERP-систем, які забезпечують комплексне управління ресурсами підприємства, включаючи виробництво, логістику та збут.

Важливим інструментом також є використання аналітики великих даних для прогнозування попиту на продукцію, що дозволяє оптимізувати виробничі плани та мінімізувати втрати. Значну роль відіграє автоматизація виробничих ліній, яка забезпечує стабільну якість продукції та зменшення витрат на виробництво. Окремо слід відзначити впровадження енергозберігаючих технологій, які сприяють зниженню собівартості продукції та підвищенню екологічної ефективності підприємств.

До механізмів нестандартних управлінських рішень також належать гнучке ціноутворення, яке дозволяє швидко реагувати на зміни ринку, а також впровадження концепцій бережливого виробництва, що спрямовані на мінімізацію втрат ресурсів та підвищення загальної ефективності діяльності підприємства.

Взаємозв'язок між суб'єктами управління хлібопекарських підприємств, нестандартними управлінськими рішеннями та їх соціально-економічними наслідками наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Механізм реалізації нестандартних рішень у хлібопекарській галузі

Суб'єкт управління	Нестандартне рішення	Механізм реалізації	Соціальний ефект
Керівництво хлібозаводу	Перехід на гнучке виробництво	Автоматизовані лінії та ERP-системи	Стабільність цін на хліб
Технологічний відділ	Зміна рецептур під вартість сировини	Використання альтернативних інгредієнтів	Доступність продукції
Логістичний відділ	Оптимізація маршрутів доставки	GPS-моніторинг та аналітика	Зменшення витрат пального
Маркетинговий відділ	Динамічне ціноутворення	Аналіз попиту в реальному часі	Баланс попиту і пропозиції
Держава	Регулювання цін на соціальний хліб	Субсидії та контроль ринку	Захист населення
Підприємство	Соціальні програми	Благодійні поставки хліба	Підтримка вразливих груп

В табл.1 зазначено, що впровадження інноваційних механізмів, таких як автоматизація виробництва, використання аналітики даних, оптимізація логістики та державне регулювання, сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємств і забезпечує важливий соціальний ефект. Завдяки адаптивному менеджменту підприємства можуть підтримувати

стабільність цін, забезпечувати доступність продукції для населення, зменшувати виробничі витрати та реалізовувати соціальні програми підтримки вразливих категорій населення.

До найбільш значимих внутрішніх суб'єктів належать великі хлібопекарські підприємства та холдинги, серед яких особливо виділяються ПАТ «Київхліб», ПрАТ «Концерн Хлібпром» та регіональні виробники, такі як «Черкасихліб» або «Одеський коровай».

Наприклад, ПАТ «Київхліб» є одним із найбільших виробників хлібобулочної продукції в Україні, що об'єднує десятки виробничих потужностей і забезпечує сотні найменувань продукції для споживачів Києва та області. Підприємство активно впроваджує системи управління якістю, автоматизацію виробництва та цифрові рішення для логістики і збуту[2]. Аналогічно, ПрАТ «Концерн Хлібпром» (м. Львів) є одним із лідерів західного регіону, що впроваджує високотехнологічні автоматизовані лінії та орієнтується на експорт продукції, поєднуючи інноваційність із соціальною відповідальністю[3].

Механізми інноваційного адаптивного менеджменту в хлібопекарській галузі України базуються на використанні технологічних, організаційних і соціально-економічних інструментів. Наприклад, ПАТ «Київхліб» впроваджує автоматизовані виробничі лінії та системи управління запасами, що дозволяє оперативно регулювати обсяги виробництва залежно від попиту[2]. Це є прикладом нестандартного управлінського рішення, коли виробництво переходить до гнучкої моделі планування. ПрАТ «Концерн Хлібпром» активно застосовує цифрові технології управління, включаючи системи контролю якості та автоматизацію технологічних процесів, що дає змогу зменшувати витрати та підвищувати стабільність виробництва. Також підприємство використовує енергозберігаючі технології, що знижує собівартість продукції та підвищує її конкурентоспроможність[3].

Соціальна відповідальність хлібопекарських підприємств України є важливим елементом їх стратегічного розвитку, оскільки ця галузь безпосередньо впливає на рівень життя населення. ПАТ «Київхліб» реалізує політику забезпечення стабільних поставок хлібобулочної продукції за доступними цінами, особливо для соціально незахищених верств населення[2]. Це дозволяє підтримувати продовольчу стабільність у регіоні. ПрАТ «Концерн Хлібпром» приділяє значну увагу якості та безпечності продукції, впроваджуючи міжнародні стандарти харчової безпеки та екологічні підходи до виробництва. Крім того, підприємство бере участь у соціальних ініціативах, спрямованих на підтримку громад та розвиток локальних економік[3].

Регіональні виробники, такі як «Одеський Коровай»[5] та «Черкасихліб»[4], також виконують соціальну функцію, забезпечуючи робочі місця та постачання свіжої продукції в межах своїх областей.

Особливо важливою є практика виробництва соціальних сортів хліба з регульованою ціною, що дозволяє забезпечити доступність базових продуктів навіть у складних економічних умовах.

Інновації, впроваджені на підприємствах, таких як ПАТ «Київхліб» або «Концерн Хлібпром», дозволяють підвищувати ефективність виробництва, зменшувати витрати та забезпечувати стабільність якості продукції. Це створює економічні передумови для реалізації соціально орієнтованої політики.

Завдяки автоматизації виробничих процесів та цифровізації управління підприємства можуть знижувати собівартість продукції, що дозволяє утримувати доступні ціни для населення. Енергозберігаючі технології зменшують екологічне навантаження, що підсилює екологічну складову соціальної відповідальності. Водночас соціальна орієнтація бізнесу формує довіру споживачів і підвищує лояльність до брендів підприємств.

Отже, інноваційний адаптивний менеджмент у хлібопекарській галузі є необхідною умовою забезпечення стабільного розвитку підприємств в умовах ринкової нестабільності. Він дозволяє швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, оптимізувати виробничі процеси та підвищувати конкурентоспроможність. Соціальна відповідальність у цій галузі відіграє не менш важливу роль, оскільки забезпечує баланс між економічною ефективністю та суспільними потребами. Поєднання інноваційних підходів та соціально орієнтованого управління сприяє формуванню сталого розвитку підприємств, підвищенню якості життя населення та зміцненню продовольчої безпеки держави.

Список використаних джерел:

1. Длігач А.О., Гвоздей Н.І., Білошкурський М. В. Аналіз інноваційних моделей адаптивного управління на промислових підприємствах: теоретичні основи і практичне застосування. *Філософія та управління*, 2025. №1(5), 66–75. DOI: <https://doi.org/10.70651/3041-248X/2025.1.08>(дата звернення: 11.05.2026)
2. Про нас – КИЇВХЛІБ URL: <https://kyivkhliv.ua/pro-nas/> (дата звернення: 11.05.2026)
3. ПАТ «Концерн Хлібпром». Інформація про компанію «Про підприємство». URL: <https://hlibprom.com.ua/business#business-info> (дата звернення: 11.05.2026).
4. Про компанію – Черкаси Хліб URL: <https://cherkassy-hleb.ck.ua/pro-kompaniyu/> (дата звернення: 11.05.2026)
5. Одеський Коровай – Про компанію. URL: <https://korovay.od.ua/> (дата звернення: 11.05.2026)